

6 juli 2021

Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé

Statsråden i Forsvarsdepartementet

Havariet KNM Helge Ingstad – konsekvenser for Forsvarssektoren

Sjømilitære Samfund har med stor interesse lest Statens Havarikommisjons *Rapport sjøfart 2021/05 – delrapport 2* som omhandler ulykken med KNM Helge Ingstad, og som konkluderer med systemsvikt.

Fra rapporten kan det blant annet leses:

- Sjøforsvaret har ikke juridiske rammevilkår for ivaretagelse av skipssikkerhet.
- Sjøforsvaret har ikke systemunderstøttelse for sikker drift av fartøyene.
- Sjøforsvaret har ikke tilstrekkelige trenings- og øvelsesprogram for å sikre fregattbesetningenes forutsetninger for å håndtere komplekse havariscenarier.
- Sjøforsvaret gir ikke fregattbesetningene tilstrekkelige forutsetninger til å kunne operere alle de ulike tekniske systemene i enhver relevant situasjon.
- Bemanningen på fregattene oppfyller ikke sentrale forutsetninger, slik som rett kompetanse, i Sjøforsvarets eget bemanningskonsept.

Sjøforsvaret har over flere år påpekt behov for årsverk, riktig utdanning og rett kompetanse uten å få tilstrekkelig gehør. For å kunne bemanne fartøyene, klare operativ tilstedeværelse og løse viktige oppdrag har Sjøforsvaret derfor søkt løsninger for å frigjøre årsverk ved rasjonaliseringer i egen organisasjon. Over tid har disse løsninger medført en radikal nedbygging av den organisasjon som skal gi drift- og fagstøtte til fartøyene. Med nåværende minimumsbesetning har man ingen redundans, noe som fører til at fartøyene er svært utsatt for fravær som erfaringsmessig alltid inntreffer. Den tekniske fagutdanning i Sjøforsvaret har over tid blitt kraftig redusert. Tiltak har også medført aksept for å seile med vakanser og å gi uerfarent personell mye ansvar. Forsvarssektoren har blitt radikalt endret blant annet ved opprettelsen av den nye etaten Forsvarsmateriell (FMA). Havarikommisjonen påpeker flere problemer knyttet til FMA. Splittingen mellom Sjøforsvaret og Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) og FMA har medført pulverisering av ansvar med svekket materiellsikkerhet som en konsekvens.

Når Havarikommisjonens rapport konkluderer med systemsvikt så gjelder dette Forsvarssektoren. Den gjelder Forsvarsstaben, Forsvarets høgskole, FLO, FMA og Sjøforsvaret selv. Systemet slik det ser ut i dag har sviktet og det fungerer ikke. Det er politisk nivå med FD som har vært premissgivere for at systemet er blitt slik det nå er. Havarikommisjonens rapport nr 2 er meget viktig fordi det er den

fastslår nettopp dette. SMS er enige med Havarikommisjonen, og mener at det er avgjørende å få rettet opp forholdet for at Sjøforsvaret skal kunne bli i stand til å drifte profesjonelt og sikkert.

Gjeldende bemanningskonsept og utdanningskvoter må etterprøves. Utdanningssystemet i Forsvaret og Sjøforsvaret må justeres og innrettes for å produsere kvalifisert personell til fartøyene.

Sjøforsvaret må gis betingelser til å kunne bygge opp og opprettholde kompetente besetninger, og landorganisasjonen må sikres fagmiljøer som evner å understøtte fartøyene. Sjøforsvaret må selv ta grep, men kan ikke løse dette alene. Det er politisk nivå som bestemmer rammevilkårene.

Sjømilitære Samfund anbefaler å sette på agendaen hvordan Forsvarssektoren nå videre vil erkjenne og følge opp Havarikommisjonens rapport.

Bjørn Egenberg

Kommandør (P)

President SMS

Postadresse: SMS, postboks 14 Mathopen, 5810 BERGEN

Epost gs@sms1835.no